

KAUNIAISTEN SUOMENKIELISEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Muutokset 1.8.2022 alkaen

LUKU 2 PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetus luo perustan oppilaan yleissivistykselle. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta. Opetus järjestetään oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti edistään oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä yhteistyössä kodin kanssa.

~~Perusopetusta ohjaavat perustuslaki, perusopetuslaki ja -asetukset, valtioneuvoston asetukset ja perusopetuksen perusteet. Opetuksen järjestämisessä huomioidaan myös muusta lainsäädännöstä ja kansainvälisistä sopimuksista mm. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksesta tulevat velvoitteet.~~

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. **Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu¹⁶.** Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä oppilashuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut. Oppilashuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävyydestä. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

16 3 a § 163/2022

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävästä elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, oppilashuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa.

Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käytädyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä³⁵. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluuksissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

³⁵ Perusopetuslaki 35 § 2 mom. (163/2022)

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitotilaisissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia⁴².

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa

käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustieteellistä keskustelua käytetään.

Kurinpäätöksiä keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikaerottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaerottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaerottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitettut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitettun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestysääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan

koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

⁴² Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) sekä 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013) (163/2022)

⁴³ perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a – 36 1 § (1267/2013) (163/2022)

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

(vain otsikon ja luvun numeroinnin muutos, tämä sisältö oli paikallisessa opetussuunnitelmassa aiemmin 5.2.)

Koulupäivä rakentuu monenlaisesta toiminnasta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhotoiminta lisää oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Oppilaat osallistuvat kerhotoiminnan suunnitteluun. Kerhotoiminnan järjestämisessä hyödynnetään paikallisia järjestöjä, yrityksiä ja muita toimijoita. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatuskumppanuutta sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Kirjastot ovat kulttuurin monitoimitiloja. Kirjastotoimintaa toteutetaan ja kehitetään yhteistyössä kaupungin kirjaston kanssa. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Kirjastot tarjoavat aktiivisia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu sekä mahdollisuus välipaloihin varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Kouluruokailun järjestämisessä huomioidaan ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ateriat ja välipalat suunnitellaan ravitsemuksellisesti täysipainoisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Ruokailuhetket virkistävät koulupäivää, ja ne ovat osa kestävään elämäntapaan kasvamista, kulttuurisen osaamisen kartuttamista sekä koulun antamaa tapakasvatusta. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä. Oppilaat osallistuvat kouluruokailun ja ruokailuhetkien suunnitteluun ja kehittämiseen. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä.

Päivänavaukset ovat osa oppilaiden kasvua ja osallisuutta tukevaa toimintaa. Ne ovat hetkiä, jolloin ei suoriteta, kilpailla tai arvostella ja jolloin saa rauhoittua ja levähtää. Päivänavaukset mahdollistavat opettajan ja oppilaiden kiireettömän kohtaamisen.

Välitunnit ovat viihtyisiä yhdessäolon ja virkistäytymisen hetkiä. Oppilaita kannustetaan liikkumaan ja ulkoilemaan. Välitunneilla oppilaat muodostavat omaehtoisesti sosiodynaamisia ryhmiään. Opettajat huolehtivat välituntitilanteiden turvallisuudesta. Toimivat ja riittävät välituntitilat ovat osa monipuolista oppimisympäristöä.

Juhlat ovat osa koulun kulttuurikasvatusta. Oppilaat perehtyvät sekä suomalaiseen kulttuuriperinteeseen että muiden kulttuurien perinteisiin suunnittelemalla ja toteuttamalla juhlia yhdessä koulun aikuisten kanssa. Juhlat ovat näyttö koulun omasta vahvuudesta, rikkaudesta ja arvosta. Näin rakennamme ja vahvistamme koulun yhteisöllisyyttä.

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa ja/tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen kantavana ajatuksena on luoda lapselle ja nuorelle ehyt koulupolku vuosiluokilla 0-9. Perusopetus on olennainen osa lapsen ja nuoren arkea. Koulussa ollessaan lapsi ja nuori kasvaa turvallisessa, yksilön erilaisia taitoja ja valmiuksia kehittävässä ilmapiirissä kohti aikuisuutta.

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oppilaat osallistuvat oman oppimisensa ja koulutyönsä sekä ryhmänsä toiminnan suunnitteluun. Monipuolinen oppilastoiminta antaa oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun päätöksentekoon ja vaikuttaa kouluyhteisön toimintaan.

Kodin ja koulun yhteistyöllä tuetaan oppilaan kasvua, hyvinvointia ja oppimista.

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Yhtenäisen perusopetuksen tavoitteena on oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kokemus turvallisuudesta koulupäivän aikana. Vastuu turvallisuuden ylläpitämisestä on jokaisella kouluyhteisön jäsenellä. Koulun aikuiset toteuttavat turvallisuutta ja hyvinvointia edistäviä pedagogisia ratkaisuja. Opettajat ja oppilashuollon henkilöstö puuttuvat poissaoloihin ja tarjoavat tukea yhtenäisen perusopetuksen poissaolomallin mukaisesti.

Oppilaan arki on säännöllistä ja turvallista. Oppilaita ohjataan kohtaamaan kaikki kouluyhteisön jäsenet ystävällisesti, reilusti ja kannustavasti. Arjen toimintamallit ovat yhdessä sovittuja ja kaikilla tiedossa ja niitä päivitetään säännöllisesti tarpeen mukaan. Monipuolisella, helposti saavutettavalla viestinnällä mahdollisesta, että oppilaalla ja huoltajalla on tieto siitä, keneen koulun aikuiseen voi olla yhteydessä pulmatilanteissa ja että heidän on helppo tuoda esiin kokemuksia tai tietoonsa tulleita huolia. Koulun aikuiset perehtyvät toimintamalleihin suunnitelmallisesti. Kauniaisten suomenkielisen yhtenäisen perusopetuksen toimintatavat konflikti- ja kiusaamistilanteiden ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi on kuvattu koulujen suunnitelmissa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (Luku 5.6 liitteet 1. ja 2.)

Toimiva, aktiivinen, ystävällinen ja vuoropuhelua korostava kodin ja koulun välinen yhteistyö vahvistaa turvallisuutta ja hyvinvointia. Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan ja kehitetään monipuolisesti erilaisia yhteistyön ja osallisuuden muotoja, kuten vanhempainillat, tapahtumat, huoltajien osallisuus yhteisöllisessä hyvinvointityössä ja lukuvuosittaiset kolmikantakeskustelut oppilaan, huoltajien ja luokanopettajan/ohjaajan kesken. Toimintatapoja tarkennetaan vuosittain perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa ja niitä kehitetään yhteistyössä Kauniaisten kouluyhdistys ry:n kanssa.

Oppilaiden toimijuudelle ja ajatuksille annetaan Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa tilaa, aikaa ja mahdollisuuksia. Koulu on oppilaita varten.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilaspäivätoiminta vahvistaa rakenteellisesti oppilaiden osallisuutta koulun toiminnassa. Kaikki oppilaat vastaavat säännöllisesti hyvinvointikyselyyn ja oppilasedustajat kertovat oman näkemyksensä luokan ilmapiiristä, vahvuuksista ja mahdollisista ongelmakohtista yhteisölliselle hyvinvointiryhmälle. Hyvinvointikyselyjen tuloksia hyödynnetään yhteisöllisen perusopetuksen toiminnan kehittämisessä.

Evästyskeskustelut (eteenpäin ohjaavat oppimisen arvioinnin keskustelut) tukevat oppilaan osallisuutta ja tarjoavat hyvän mahdollisuuden oppilaan ja aikuisen vuoropuhelulle.

Verkostoyhteistyölle on Kauniaisissa erinomaiset lähtökohdat ja suomenkielisen yhtenäisen perusopetuksen tavoitteena on omalta osaltaan vahvistaa ”yhteiset lapsemme ja nuoremme” -toimintamalleja. Suomenkielisessä perusopetuksessa toimii koulunuorisotyöntekijä niin ala- kuin yläluokilla. Yhtenäisen perusopetuksen henkilöstö, erityisesti rehtorit, yhteisöllinen hyvinvointiryhmä ja oppilashuollon henkilöstöt tekevät yhteistyötä esimerkiksi Kauniaisten sosiaali- ja terveystoimen sekä nuorisotoimen, Länsi-Uudenmaan poliisin ennalta estävän toiminnan (Ankkuritoiminta) ja Kauniaisten suomenkielisen seurakunnan kanssa. Lapsille ja nuorille mieluisia ja maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteyteen kehitetään yhdessä kaupungin Granimalli-toiminnan kanssa. Uusia yhteistyöverkostoja lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistavan toimintakulttuurin kehittämiseksi rakennetaan aktiivisesti.

Yhteistyön muotoja kuvataan lukuvuosittain yhtenäisen perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa ja toteutunutta yhteistyötä arvioidaan eteenpäin kehittävällä näkökulmalla vuosittain. Yhteisöllisen oppilashuollon ja oppilashuoltohenkilöstön tehtävänä on omalta osaltaan seurata ja kehittää hyvinvointia tukevia yhteistyömuotoja kunnan sisällä.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kauniaisten perusopetuksen kouluissa on käytössä yhteiset järjestyssäännöt (Luku 5.6. liite 3.) Oppilaan on noudatettava koulun järjestyssääntöjä ja koulun aikuisten antamia ohjeita.

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja jälki-istuntoa sekä kurinpidollisia toimia koskevan suunnitelman laatimisesta. Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa tämä suunnitelma on nimeltään *Yhtenäisen perusopetuksen seuraamuskäytänteet ja toimintatavat järjestyssääntöjä rikottaessa* (Luku 5.6. liite 4.). Suunnitelma on luettavissa koulujen kotisivuilta sekä kodin ja koulun sähköisessä yhteistyövälineessä (Wilma) ja toimintatavoista kerrotaan oppilaille koulussa ja huoltajille vanhempainilloissa. Seuraamuskäytänteiden laatimiseen ovat osallistuneet Mäntymäen ja Kasavuoren koulujen oppilaskunnat, yhteisölliset oppilashuoltoryhmät, johtoryhmät sekä henkilöstö. Seuraamuskäytänteet on annettu Kauniaisten kouluyhdistykselle tiedoksi. Yhtenäisen perusopetuksen henkilökunta perehtyy käytänteisiin ja toimintatapoihin lukuvuosittain yhteissuunnitteluajalla ja niihin tutustuminen sisältyy uusien työntekijöiden perehdytykseen. Seuraamuskäytänteiden toimivuutta ja ajantasaisuutta arvioidaan säännöllisesti yhtenäisen perusopetuksen johtoryhmissä ja yhteisöllisessä oppilashuollossa. Käytänteitä päivitetään tarvittaessa.

Hyvä, jokaista osapuolta arvostava kohtaaminen ja viestintä koulusta kasvatuskeskusteluissa ja kurinpidollisten keinojen käytössä on tärkeää.

Mikäli oppilaan osallistuminen opetukseen evätään myös seuraavaksi työpäiväksi, toimitaan Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa seuraavasti:

- opetuksen epäämisen tullessa kyseeseen virka-apulaisrehtori/rehtori tai opettaja on huoltajaan yhteydessä puhelimitse ja huoltaja pyydetään hakemaan oppilas koulusta. Tässä tulee huomioiduksi myös huoltajan osallisuus asian käsittelyssä. Jos huoltaja on estynyt

hakemasta oppilaan tai ei suostu hakemaan oppilasta, on virka-apulaisrehtori/rehtoriyhteydessä kaupungin sosiaalitoimeen.

- opettaja merkitsee kodin ja koulun sähköiseen yhteistyövälineeseen (Wilma) saman päivän jäljellä olevien oppituntien tehtävät.
- oppilaalle tarjotaan mahdollisuus keskustella oppilashuollon kuraattorin tai psykologin kanssa opetuksen epäämisen aikana ja tarvittaessa oppilaan palatessa opetukseen.
- virka-apulaisrehtori, rehtori tai opettaja ilmoittaa epäämiseen johtaneesta käytöksestä tarvittaessa sosiaalitoimeen.
- oppilaan luokanopettaja/luokanohjaaja vastaa siitä, että oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. Suunnitelmassa keskitytään tukemaan oppimista edistävää käyttäytymistä jatkossa.

Kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi, valvontavastuu on huoltajalla. Tilanteessa, jossa oppilas poistetaan luokahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta, oppilas on joko opettajan valvonnan alaisena tai opiskelee toisessa ryhmässä.

Jokaisella yhtenäisen perusopetuksen henkilökunnan jäsenellä on tarpeen vaatiessa velvollisuus olla yhteydessä oppilaan asuinkunnan sosiaalitoimeen.

LIITTEET LUKU 5.6.

1. Kasavuoren koulun suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
2. Mäntymäen koulun suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
3. Kauniaisten perusopetuksen koulujen järjestysäännöt
4. Kauniaisten suomenkielisen yhtenäisen perusopetuksen seuraamuskäytännöt ja toimintatavat järjestysääntöjä rikottaessa

LUKU 8 OPPILASHUOLTO

8.2. Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (Luku 8 liite 1) osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa (Luku 8 liite 2). Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle¹²⁷.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Kouluyhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

¹²⁷ Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013) (163/2022)

LIITTEET LUKU 8

1. Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma
2. Kauniaisten suomenkielisen perusopetus: suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
3. Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen päihdesuunnitelma

OPS-muutokset Kauniaisten suomenkielinen perusopetus 010822 alkaen

